

Návrhu Osvalda L-a, by byl zbaven povinnosti, platiti vyživovací příspěvky na svou zletilou manželskou dceru Alžbětu a nezletilou manželskou dceru Markétu, vyhověl p o r u č e n s k ý s o u d potud, že osvobodil otce povinnosti platiti vyživovací příspěvek dceři Alžbětě ode dne její zletilosti, ohledně nezletilé dcery Markéty návrh zamítl. Ku stížnosti otce zrušil r e k u r s n í s o u d napadené usnesení i s předchozím řízením a odmítl návrh. D ů v o d y: Rozhodovati o nároku otce, by byl osvobozen od placení výživného svým dětem, patří na pořad práva. Okresní soud měl tedy vysloviti, že není k projednání stěžovatelova návrhu a k rozhodnutí o něm povolán. Okresní soud však věc projednal a o ní také rozhodl. Postup tento trpí zmatečností, ku které má i soud vyšší v každém období přihlížeti (§ 42 j. n.). Používaje příležitosti podané stížnosti zrušil proto rekursní soud provedené jednání i vydané rozhodnutí (§ 41 a 42 j. n.) a návrh stěžovatelův odmítl (§ 478 c. ř. s.).

N e j v y š š í s o u d zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by o stížnosti otce znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Nelze přisvědčiti všeobecně vyslovenému názoru soudu rekursního, že rozhodovati o nároku otce, by osvobozen byl od placení výživného dětem, patří na pořad práva, neboť názor tento, pokud jde o nezletilé děti, nemá v zákoně opory, ježto rozhodovati o výživném jejich a tedy i o pomnutí tohoto výživného patří zcela nepochybně do mimosporného řízení. Z toho plyne, že ohledně nezl. Markéty L-ové o pomnutí povinnosti jejího otce, platiti jí dále výživné, rozhodovati náleží soudci mimospornému, poněvadž rozhodnutí to závisí jedině na řešení právní otázky, zda tato nezletilá jest již s to, sama se živiti. Pokud jde o dceru Alžbětu, nyní již zletilou, napadeno bylo rozhodnutí soudu prvé stolice jen potud, pokud v něm vysloveno bylo zaniknutí povinnosti otce, platiti jí výživné, od její zletilosti a nikoli již od podání návrhu stěžovatele na vyslovení zániku této povinnosti. Poněvadž usnesení to dcerou Alžbětou nebylo napadeno, nabylo, pokud jde o dobu od dosažení zletilosti, moci práva. Ohledně doby dřívější jde však i tu o výživné nezletilé dcery, o němž zase jedině soudce mimosporný může rozhodovati. Jeví se proto napadené usnesení, odkazující rozhodnutí o otázce zániku povinnosti otce ku placení výživného jeho nezl. dětem na pořad práva, protizákonným a bylo je zrušiti.

Čís. 3573.

Nemanželský otec, složivší pro dítě odbytné, může se domáhati jeho vrácení, pak-li dítě legitimoval.

Rozhodnutí soudu o vrácení odbytného může se v mimosporném řízení státi jen za souhlasu dítěte (opatrovníka mu zvláště zřízeného)

a, bylo-li odbytné složeno za nemanželského tehdy otce osobou třetí, i za souhlasu této osoby.

(Rozh. ze dne 4. března 1924, R II 70/24.)

Podle smíru, uzavřeného u okresního soudu dne 28. srpna 1922 a schváleného poručenským soudem, uznal Josef Š., že jest otcem nezl. Josefa K-a, dne 26. března 1922 z Hedviky K-ové mimo manželství narozeného, a zavázal se mimo jiné, že na splnění svých otcovských povinností složí jednou pro vždy jako odbytné za výživu, výchovu a zaopatření dítěte 10.000 Kč do sirotčí pokladny. Peníze byly dne 3. ledna 1923 Františkem Š-em — otcem nemanželského otce — do sirotčí pokladny skutečně složeny. Když nemanželský otec oženil se s nemanželskou matkou a dítě dne 24. července 1923 sňatkem legitimoval, žádal, aby mu složené odbytné bylo vydáno, s čímž jeho manželka a matka dítěte i dřívější poručník souhlasili. Poručenský soud nevyhověl žádosti o vydání odbytného, rekursní soud usnesení potvrdil. Oba nižší soudy vydání odepřely proto, že to nebylo ve smíru vyhrazeno, že odbytné stalo se jměním dítěte, nad nímž bdí soud, a že stěžovatel, i když dítě legitimoval, nesplnil vůči němu ještě svých otcovských povinností a zejména nedal sňatkem záruky, že skutečně jako otec dítěti poskytne výživu, výchovu a zaopatření.

Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí obou nižších soudů a uložil soudu prvé stolice, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Rozhodnutí nižších soudů odporují zákonu. Poměr stěžovatelův k jeho dítěti se legitimací podstatně změnil. Kdežto před legitimací byl nemanželský otec povinen k výživě a zaopatření dítěte jen podle svého majetku a závazek tento přecházel jako jiný dluh na jeho dědice (§ 166 a 171 obč. zák.), založen byl legitimací podle §u 161 obč. zák. rodinný poměr mezi otcem a dítětem jako dítětem manželským (§ 137 obč. zák.). Tím nastala povinnost otce, by dítě podle svého stavu a majetku ve své domácnosti vychovával, je živil a zaopatřil (§§ 139—141 a k tomu § 673 obč. zák.), tím nabyl otec mocí otcovské nad dítětem se všemi právy a povinnostmi s ní spojenými (§§ 147—154 obč. zák.), tím přešlo dítě do rodiny otcovy a založen byl i příbuzenský poměr se všemi právními důsledky k rodičům a ostatním příbuzným otcovým. Z toho jest zřejmo, že odbytné, které otec složil pro své dříve nemanželské dítě, zaplatil podle smíru jen k tomu cíli, by pro všechnu budoucnost splnil svou povinnost zákonnou, jemu v §u 166 obč. zák. jako nemanželskému otci uloženou, že legitimací dítěte odpadl právní důvod tohoto plnění, že povinnosti nemanželského otce nahrazeny byly rozsáhlejšími povinnostmi manželského otce a naopak práva nemanželského dítěte nahrazena byla rozsáhlejšími právy manželského dítěte a že otec v důsledku toho podle §u 1435 obč. zák. může, není-li jinakých závad, žádati odbytné zpět. Předpis §u 1435 obč. zák. dán jest právě

pro takové případy, ve kterých v době, kdy bylo plněno, skutečný závazek tu byl, tento však později odpadl a tím přestal právní důvod pro podržení toho, co bylo plněno. Sem náleží též případ, bylo-li něco plněno vzhledem k nějakému trvalému poměru a tento poměr nebyl trvalým, nýbrž přestal. Slova zákona »byly dány« a »ten, kdo dal« nevztahují se jen na darování v užším slova smyslu, nýbrž na jakékoliv plnění, které stalo se k cíli splnění určité povinnosti, nebo k cíli dosažení určitého možného a dovoleného výsledku, pominul-li po té důvod způsobené tím změny majetkové. Pro podržení odbytného jen jako záruky, že manželský otec v budoucnosti splní vůči dítěti své otcovské povinnosti, není v zákoně podkladu. Z toho, co bylo řečeno, vyplývá, že důvody, které nižší soudy proti vrácení odbytného uvedly, před zákonem neobstojí, takže mimořádný dovolací rekurs otce jest podle §u 16., nesp. pat. ze dne 9. srpna 1854 čís. 208 ř. zák. opodstatněn. Přes to však nelze ještě ve věci rozhodnouti. Odbytné, do sirotčí pokladny pro dítě složené, stalo se jeho jměním a může v cestě nesporné jen s jeho souhlasem otci býti vráceno. Podle spisů vyjádřila se sice matka dítěte i dřívější jeho poručník dne 10. ledna 1924 u soudu, že proti vrácení odbytného námitek nemají. Ačkoliv dřívější poručník teprve po tomto prohlášení formálně svého úřadu byl sprostěn, nebyl tehdy již zákonným zástupcem dítěte, neboť jeho úřad fakticky skončil legitimací dne 24. července 1923, kterouž dítě přešlo pod moc otcovskou. Bude tedy nutno zříditi dítěti podle §u 271 obč. zák. zvláštního opatrovníka, který by se o otcově žádosti vyjádřil, aby bylo zjištěno, zda v tomto směru proti vydání v cestě nesporné není závady. Dále jest ze spisů vidno, že odbytné složil F r a n t i š e k Š. za svého syna J o s e f a. Bude tedy také nutno vyslechnouti složitele, zdali ani on proti vydání složeného peníze stěžovateli ničeho nenamítá.

Čís. 3574.

Sudiště dle §u 88 odstavec druhý j. n. vztahuje se i na vedlejší a podružné části obchodu.

(Rozh. ze dne 4. března 1924, R II 71/24.)

Podle obsahu žaloby prodala a dodala žalující firma žalované firmě roku 1920 vinný ocet v sudech, o kterých bylo ujednáno, že zůstávají vlastnictvím žalující firmy, že žalovaná firma má je vyplaceně vrátiti, a že, nevrátí-li jich do čtyř měsíců po fakturování zboží, může žalující firma podle své volby žádati zaplacení nákupní ceny sudů téhož druhu. Žalující firma domáhala se na žalované firmě zaplacení interese za dva sudy čís. 5022 a 5026 v úhrnné ceně 2960 Kč, ježto jí tyto vráceny nebyly a opírala příslušnost dovolaného soudu o fakturu ze dne 29. června 1920, která byla opatřena doložkou splatnosti a žalovatelnosti v Brně a byla žalovanou firmou bez námitek přijata. S o u d p r v é s t o l i c e (okresní soud v Brně) vyhověl námitce místní nepřislušnosti z toho důvodu, že smlouva ohledně sudů byla smlouvou o půjčku, že faktura